

DATUM
2021-08-20
ERT DATUM
2021-04-20

DIARIENR
2021/84-4
ER BETECKNING
S2021/02787

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

SOU 2021:14 Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS

Statskontoret lämnar synpunkter utifrån vår kompetens om styrning och organisering av offentlig verksamhet. I detta remissvar innebär det att vi lämnar synpunkter utifrån förslagens möjliga konsekvenser för ansvarsfördelning mellan stat och kommun samt kostnadseffektivitet.

Förslaget har eventuella konsekvenser för ansvarsfördelningen mellan stat och kommun

Statskontoret avstyrker förslaget att den som beviljats insatsen bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS och också bor i en sådan bostad har rätt till merkostnadsersättning från staten (avsnitt 11.3). Skälet är att utredningen inte tillräckligt har redogjort för de grundläggande analyser som förslaget vilar på, till exempel gällande konsekvenserna för finansieringsansvaret för stat och kommun.

Utredningens förslag hanterar problemet att enskilda riskerar att stå för kostnader som det offentliga bör stå för. Men utredningen tar inte tillräcklig hänsyn till den möjliga förskjutning av ansvar som förslaget innebär, och de eventuella konsekvenser som det medför. Kommunen ansvarar för att tillhandahålla insatsen bostad med särskild service enligt LSS. En tolkning av utredningens förslag är att delar av finansieringen av insatsen flyttas från kommunen till staten, eftersom förslaget innebär att staten bör ta ansvar för de kostnader som uppstår för enskilda på grund av tillgången till exempelvis personal och gemensamhetsutrymmen, som är delar av själva insatsen. En sådan förändring kan skapa incitament för övervärtning av kostnader eftersom det i praktiken innebär att ansvaret för finansiering delvis skiljs från ansvaret att besluta om och genomföra insatsen.

Statskontoret delar bedömningen att ersättningsens utformning har förutsättningar att skapa en kostnadseffektiv handläggning, om utgångspunkten är att problemet ska lösas med en ersättning till enskilda. Men ersättningsens utformning kan leda till

att personer som inte har merkostnader, för att de redan kompenseras genom andra stöd eller för att hyran inte medför merkostnader, får rätt till merkostnadsersättning. Därför delar vi inte fullt ut utredningens bedömning att förslaget innebär en kostnadseffektiv reglering.

Utredningen klargör inte om finansieringsprincipen bör tillämpas

Utredningen resonerar att kostnaden som förslaget innebär redan är ett statligt ansvar i och med merkostnadsersättningen i socialförsäkringsbalken. Men utredningen är inte tydlig med om den menar att statens ökade kostnader bör ersättas enligt finansieringsprincipen eller inte.

Det behövs en analys av om finansieringsprincipen bör tillämpas, om regeringen väljer att gå vidare med utredningens förslag. I en sådan analys är det viktigt att hänsyn tas till att staten eventuellt tar över visst ansvar från kommunerna.

Statskontoret tillstyrker förslagen om stödmaterial, informationsinsats och uppföljning

Statskontoret tillstyrker förslaget att regeringen ger lämplig myndighet i uppdrag att ta fram stödmaterial om hyressättning och andra frågor som rör ekonomin för personer som bor i bostad med särskild service enligt LSS (avsnitt 11.8). Vi delar utredningens bedömning att nationell vägledning kan hjälpa kommuner att tillämpa lagstiftningen på ett likvärdigt sätt.

Statskontoret tillstyrker förslaget att Försäkringskassan ska utforma och genomföra tillgängliga informationsinsatser riktade till dem som bor i bostad med särskild service enligt LSS (avsnitt 11.9), om regeringen väljer att gå vidare med utredningens förslag. Berörda behöver känna till ersättningen för att förändringen ska få önskad effekt. Men vi delar inte bedömningen att Försäkringskassan bör tilldelas medel för att genomföra insatsen. Försäkringskassan har en instruktionsenlig uppgift att ge information till berörda om socialförsäkringen och de övriga förmåner och ersättningar som myndigheten ansvarar för. Arbetet med informationsinsatsen bör därför rymmas inom given anslagsram.

Statskontoret tillstyrker förslaget att utvecklingen av merkostnadsersättningen bör följas upp och utvärderas (avsnitt 11.10), om regeringen väljer att gå vidare med utredningens förslag. Vi delar utredningens bedömning att det är viktigt för att säkerställa att förslaget får avsedd effekt. Det finns flera aktörer som skulle kunna göra en sådan uppföljning, utredningen nämner både Försäkringskassan och Inspektionen för socialförsäkringen.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Biträdande utredningschef Hanna André och utredare Madeleine Ehlin, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Madeleine Ehlin